These notes refer to the Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 (c.2) which received Royal Assent on 4 Mawrth 2013

DEDDF SGORIO HYLENDID BWYD (CYMRU) 2013

EXPLANATORY NOTES

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013 a basiwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 22 Ionawr 2013 ac a gafodd y Cydsyniad Brenhinol ar 4 Mawrth 2013. Fe'u lluniwyd gan Adran Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Phlant Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Ddeddf. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Ddeddf ond nid ydynt yn rhan ohoni.

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Adran 1 – Trosolwg

2. Mae adran 1 yn rhoi trosolwg o'r darpariaethau allweddol yn y Ddeddf. Mae 28 o adrannau ac un Atodlen i'r Ddeddf. Diffinnir llawer o'r ymadroddion allweddol sydd yn y Ddeddf yn adran 25.

Adran 2 – Rhaglen arolygiadau hylendid bwyd

3. Mae adran 2 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd yng Nghymru (awdurdodau lleol ac awdurdodau porthladd) lunio rhaglenni arolygiadau o sefydliadau busnes bwyd yn eu hardaloedd er mwyn asesu safonau hylendid y sefydliadau hynny. Wrth lunio rhaglen arolygiadau, rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw i'r materion a bennir gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) ac a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru. Rhaid i'r awdurdod bwyd wneud pob arolygiad o fusnesau bwyd yn ei ardal yn unol â'r rhaglen.

4. Nodir ystyr "awdurdod bwyd", "gweithredwr" a "sefydliad busnes bwyd" at ddibenion y Ddeddf yn adran 2(5). Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio'r diffiniadau o "sefydliadau busnes bwyd" ac "awdurdod bwyd".

Adran 3 – Sgoriau hylendid bwyd

5. Mae adran 3 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod bwyd asesu safonau hylendid bwyd sefydliad busnes bwyd a llunio sgôr hylendid bwyd, sydd wedi ei chynhyrchu yn erbyn y meini prawf sgorio a gyhoeddir gan yr ASB.

6. Rhaid i'r awdurdod bwyd anfon at weithredwr y sefydliad:

   - hysbysiad ysgrifenedig o'i sgôr hylendid bwyd;
   - datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau dros y sgôr;
   - sticer sgôr hylendid bwyd (mae ffurf y sticer i'w rhagnodi mewn rheoliadau); ac
   - unrhyw wybodaeth arall a nodir mewn rheoliadau.

7. Rhaid anfon yr hysbysiad, y datganiad, y sticer a'r wybodaeth cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl yr arolygiad gan yr awdurdod bwyd.

8. Mae'r sgôr yn peidio â bod yn ddilys os yw'r sefydliad busnes bwyd yn cael hysbysiad am sgôr hylendid bwyd newydd, neu pan fo perchenogaeth ar y sefydliad busnes bwyd wedi ei throsglwyddo neu fod y sefydliad hwnnw wedi cau.

9. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n esemptio categorïau penodol o sefydliad rhag cael eu sgorio.

10. Mae is-adran (2) yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i alluogi sgoriau i gael eu rhoi ar gyfer asesiadau a wnaed cyn i'r Ddeddf gael ei chychwyn. Er enghraifft, gellid dibynnu ar ganfyddiadau arolygiad blaenorol a wnaed gan yr awdurdod bwyd, fel rhan o gynllun gwirfoddol blaenorol yr ASB, pan fo'r awdurdod bwyd yn dyroddi sgôr o dan y cynllun statudol ar ôl i'r Ddeddf gael ei chychwyn.

Adran 4 – Y meini prawf sgorio

11. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i'r meini prawf sgorio (a gyhoeddir gan yr ASB o dan adran 14(1)(c)) gynnwys system i sgorio safonau hylendid sefydliad busnes bwyd.

Adran 5 – Yr hawl i apelio

12. Mae adran 5 yn sefydlu'r weithdrefn i weithredwr sefydliad busnes bwyd ei dilyn i apelio yn erbyn sgôr a roddwyd i'r sefydliad, a'r seiliau y caniateir i apêl o'r fath gael ei gwneud arnynt. Mae Gweinidogion Cymru yn rhag-weld y caiff canllawiau ar apelau eu cynnwys mewn canllawiau a ddyroddir ganddynt o dan adran 23.

13. Mae gan y gweithredwr 21 o ddiwrnodau i apelio, o'r dyddiad y derbynnir yr hysbysiad am y sgôr. Rhaid i awdurdod bwyd benderfynu'r apêl (a chaniateir i arolygiad pellach gael ei wneud er mwyn ystyried yr apêl), ac anfon at y gweithredwr hysbysiad am ei benderfyniad. Cynhelir yr apêl gan swyddog awdurdodedig nad oedd yn gysylltiedig â'r gwaith o asesu'r sgôr hylendid bwyd sy'n destun yr apêl. Rhaid penderfynu ar apelau cyn pen 21 o ddiwrnodau ar ôl i'r awdurdod bwyd eu derbyn.

14. Os yw'r awdurdod bwyd, ar sail apêl, yn penderfynu newid y sgôr, rhaid anfon sticer sgôr newydd at y gweithredwr ar yr un pryd ag y mae'r awdurdod bwyd yn hysbysu'r gweithredwr am ei benderfyniad.

15. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n darparu bod apêl yn cael ei phenderfynu gan berson ac eithrio'r awdurdod bwyd.

Adran 6 – Hysbysu am sgoriau hylendid bwyd a'u cyhoeddi

16. Mae adran 6 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod bwyd hysbysu'r ASB am y sgoriau y mae wedi eu rhoi i sefydliadau busnes bwyd yn ei ardal, ac mae'n nodi terfynau amser erbyn pryd y mae'n rhaid gwneud hyn. Yna, rhaid i'r ASB gyhoeddi'r sgoriau hynny ar ei gwefan.

17. Mae is-adran (2) yn rhoi p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i awdurdod bwyd roi gwybodaeth bellach i'r ASB wrth ei hysbysu o sgoriau.

18. Mae is-adran (3) yn rhoi p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i'r ASB gyhoeddi gwybodaeth ychwanegol ar ei gwefan.

Adran 7 – Y gofyniad i arddangos sticeri sgôr hylendid bwyd

19. Mae adran 7 yn darparu bod yn rhaid i weithredwr sefydliad busnes bwyd, pan fydd wedi cael hysbysiad am ei sgôr gan yr awdurdod bwyd, arddangos y sticer yn y sefydliad bwyd o fewn 21 o ddiwrnodau. Mae'r cyfnod hwn o 21 o ddiwrnodau yn rhoi cyfle i'r gweithredwr apelio yn erbyn y sgôr. Os bydd y gweithredwr yn apelio, ni fydd y

rhwymedigaeth i arddangos y sgôr yn gymwys hyd nes y bydd y gweithredwr yn cael hysbysiad am ganlyniad yr apêl.

20. Bydd Gweinidogion Cymru yn rhagnodi, mewn rheoliadau, y man lle y mae'n rhaid arddangos y sticer a'r modd y mae'n rhaid ei arddangos; caiff rheoliadau hefyd ragnodi'r man a'r modd priodol ar gyfer arddangos sticer mewn gwahanol fathau o sefydliad.

21. Bydd y sticer yn peidio â bod yn ddilys pan fydd y sgôr y mae'n ymwneud â hi yn peidio â bod yn ddilys (gweler paragraff 8 uchod). Pan fydd sticer yn peidio â bod yn ddilys, rhaid i'r gweithredwr ei dynnu o'r man lle y mae'n cael ei arddangos a'i ddistrywio, oni chaiff ei gyfarwyddo i beidio â'i ddistrywio gan awdurdod bwyd.

Adran 8 – Ceisiadau am wybodaeth am sgoriau hylendid bwyd

22. Mae'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr busnes bwyd a chyflogeion mewn sefydliad busnes bwyd sy'n delio â chwsmeriaid ymateb i geisiadau gan y cyhoedd am gadarnhad o sgôr hylendid bwyd y sefydliad ar lafar. Rhaid i'r gweithredwr sicrhau bod y cyflogeion yn ymwybodol o'r sgôr er mwyn iddynt allu ymateb i geisiadau.

Adran 9 – Troseddau

23. Mae adran 9 yn creu trosedd o ran arddangos a chadw sticeri'n gywir ac o ran methiant i ymateb i geisiadau am gadarnhad o'r sgoriau ar lafar. Mae'r troseddau hyn yn gymwys i weithredwyr busnesau bwyd ac maent oll yn ddarostyngedig i amddiffyniad esgus rhesymol.

24. Mae'r adran hon hefyd yn ei gwneud yn drosedd i unrhyw un, yn fwriadol, newid, difwyno neu ymyrryd â sticer, ac eithrio pan fo'r sticer yn annilys ac y dylai gael ei ddistrywio yn unol ag adran 7(6). Nid oes amddiffyniad esgus rhesymol mewn perthynas â'r troseddau hyn.

Adran 10 – Hyrwyddo sgoriau hylendid bwyd

25. Mae adran 10 yn rhoi p#er i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i weithredwr sefydliad busnes bwyd (neu berson sy'n gweithredu ar ran y gweithredwr) roi cyhoeddusrwydd i sgôr hylendid bwyd y sefydliad.

26. Caiff y rheoliadau ragnodi sut y mae'n rhaid i'r gweithredwr hyrwyddo sgôr ei sefydliad yn electronig ac mewn deunydd sy'n hyrwyddo'r bwyd y mae'r sefydliad yn ei ddarparu. Hefyd, caiff y rheoliadau wneud darpariaeth wahanol ar gyfer gwahanol fathau o sefydliad, creu trosedd, gosod cosb neu ganiatáu ar gyfer gorfodi'r gofyniad.

Adran 11 – Yr hawl i ateb

27. Mae adran 11 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod bwyd roi cyfle i weithredwr sefydliad busnes bwyd gyflwyno sylwadau (yn ysgrifenedig) ar sgôr y sefydliad i'r awdurdod bwyd. Rhaid anfon unrhyw sylwadau a gaiff yr awdurdod bwyd o dan yr adran hon ymlaen at yr ASB, a gaiff gyhoeddi'r sylwadau ar ei gwefan ynghyd â sgôr y sefydliad busnes bwyd.

Adran 12 – Ailsgoriadau hylendid bwyd

28. Mae'r adran hon yn galluogi gweithredwr sefydliad busnes bwyd i ofyn i'r awdurdod bwyd wneud asesiad ailsgorio er mwyn ystyried a ddylid newid sgôr. Os bodlonir yr amodau a nodir yn yr adran hon, (gan gynnwys y gofyniad bod y gweithredwr wedi talu costau rhesymol yr ailsgoriad), rhaid i'r awdurdod bwyd wneud arolygiad heb fod yn hwyrach na thri mis ar ôl i'r awdurdod bwyd gael y cais.

29. Os bydd yr ailsgoriad yn arwain at newid i'r sgôr, rhaid i'r awdurdod bwyd ddyroddi'r sgôr ddiwygiedig i'r gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau. Fel arall, pan nad oes sgôr

ddiwygiedig i'w dyroddi, rhaid hysbysu'r gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl i'r arolygiad gael ei gwblhau.

30. Mae'r hawl i apelio a'r hawl i ateb yn gymwys i unrhyw sgôr hylendid bwyd newydd, ac unrhyw sgôr sydd heb ei newid.

Adran 14 – Dyletswyddau'r Asiantaeth Safonau Bwyd

31. Mae adran 14 yn nodi dyletswyddau cyffredinol yr ASB mewn perthynas â'r cynllun sgorio hylendid bwyd, sy'n cynnwys cyhoeddi'r meini prawf sgorio (sydd wedi eu sefydlu o dan adran 3), adolygu gweithrediad y cynllun sgorio hylendid bwyd sydd wedi ei sefydlu o dan y Ddeddf hon, a gweithrediad y system apelau (sydd wedi ei sefydlu o dan adran 5) a hyrwyddo'r cynllun ymhlith sefydliadau busnes bwyd a chwsmeriaid yng Nghymru.

32. Rhaid rhoi copi o'r adroddiad(au) a baratowyd gan yr ASB ar weithrediad y cynllun a'r system apelau gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ac anfon copi at Weinidogion Cymru.

Adran 15 – Pwerau a chyfrifoldebau eraill awdurdodau bwyd

33. Mae adran 15 yn darparu bod yn rhaid i awdurdod bwyd, pan fydd yn cofrestru neu'n cael cais am gymeradwyaeth gan sefydliad busnes bwyd newydd, anfon gwybodaeth (sydd i'w rhagnodi gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau) at y gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau. (Mae deddfwriaeth hylendid bwyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r rhan fwyaf o sefydliadau busnes bwyd gofrestru gyda'u hawdurdod bwyd, ond rhaid i rai busnesau gael cymeradwyaeth gan eu hawdurdod bwyd).

34. Mae'r adran hefyd yn darparu bod yn rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw i argymhellion a wneir gan yr ASB a chanllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru a bod yn rhaid iddo wneud trefniadau i orfodi'r rhwymedigaethau o dan y Ddeddf ar sefydliadau busnes bwyd yn ei ardal. Rhaid i'r awdurdod bwyd adolygu gweithrediad y cynllun yn ei ardal er mwyn sicrhau bod y meini prawf sgorio yn cael eu hasesu'n deg ac yn gyson a chynorthwyo'r ASB mewn unrhyw werthusiad o'r cynllun a wneir gan yr ASB (er enghraifft o dan adran 14).

Adran 16 – Cyfrifoldebau eraill gweithredwyr sefydliadau busnes bwyd

35. Mae adran 16 yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr sefydliad busnes bwyd ddarparu gwybodaeth a phob cymorth rhesymol i'r awdurdod bwyd i'w alluogi i lunio sgôr hylendid bwyd ar gyfer y sefydliad ac arfer ei swyddogaethau eraill o dan y ddeddfwriaeth.

Adran 17 – P#er mynediad

36. Mae adran 17 yn darparu i swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd, ar ôl iddo ddangos awdurdod ysgrifenedig, b#er i fynd i mewn i sefydliad busnes bwyd at ddibenion penodedig sy'n ymwneud â'r Ddeddf.

Adran 19 – Troseddau gan gyrff corfforaethol

37. Mae adran 19 yn darparu, pan fydd corff corfforaethol (megis cwmni, neu unrhyw gorff arall a gorfforir drwy statud) yn cyflawni trosedd o dan y Ddeddf hon, y bydd cyfarwyddwr, rheolwr neu ysgrifennydd y corff hwnnw (neu unrhyw un sy'n honni ei fod yn gweithredu mewn rôl o'r fath) hefyd yn euog o drosedd mewn amgylchiadau pan geir eu bod yn bersonol feius.

Adran 20 – Cosbau

38. Mae adran 20 yn darparu bod troseddau o dan y Ddeddf hon yn rhai y gellir eu rhoi ar brawf yn y Llys Ynadon a'u cosbi drwy ddirwy heb fod yn uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol (£1,000 ar hyn o bryd).

Adran 21 – Cosbau penodedig

39. Mae adran 21 yn galluogi swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd i ddyroddi hysbysiad cosb benodedig (HCB) i berson y mae ganddo reswm i gredu ei fod wedi cyflawni trosedd o dan y Ddeddf. Caiff swyddog awdurdodedig gynnig cyfle i'r person hwnnw fodloni unrhyw atebolrwydd i gollfarn am y drosedd drwy dalu cosb benodedig. Os na thelir y gosb benodedig, bydd yr awdurdod bwyd yn cadw'r p#er i erlyn. Mae'r adran hon hefyd yn cyflwyno Atodlen 1.

40. Mae Rhan 1 o Atodlen 1 yn nodi'r weithdrefn ar gyfer hysbysiadau cosb benodedig a lefelau cosbau penodedig sy'n daladwy mewn cysylltiad â throsedd o dan y Ddeddf. Mae paragraffau 1 a 2 yn darparu y dylai'r hysbysiad cosb benodedig fod yn £200 i'w dalu o fewn 28 niwrnod, gyda chosb ddisgownt o £150 os telir yr hysbysiad cosb benodedig o fewn 14 diwrnod. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i ragnodi swm gwahanol ar gyfer y gosb neu'r gosb ddisgownt.

41. Mae rhan 2 o Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth o ran ffurf a chynnwys hysbysiadau cosb benodedig.

Adran 23 – Canllawiau

42. Mae adran 23 yn rhoi p#er i Weinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i awdurdodau bwyd a'r ASB mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau o dan y Ddeddf. Rhaid i'r awdurdod bwyd a'r ASB roi sylw i'r canllawiau hyn.

Adran 25 – Dehongli

43. Mae'r adran hon yn diffinio'r termau a ddefnyddir yn y Ddeddf ac mae hefyd yn cadarnhau bod cyfeiriad at sticer hylendid bwyd yn y Ddeddf yn cynnwys cyfeiriad at fwy nag un sticer (pan fo hynny'n ofynnol gan y cyd-destun).

COFNOD Y TRAFODION YNG NGHYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

44. Mae'r tabl a ganlyn yn nodi'r dyddiadau ar gyfer pob cyfnod o hynt y Ddeddf drwy Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Gellir dod o hyd i Gofnod y Trafodion a gwybodaeth bellach ar hynt y Ddeddf hon ar wefan Cynulliad Cymru yn: http://www.senedd.cynulliadcymru.org/mgIssueHistoryHome.aspx?IId=3812

Cyfnod	*Dyddiad*
Cyflwynwyd	28 Mai 2012
Cyfnod 1 - Dadl	16 Hydref 2012
Cam 2 Y Pwyllgor Craffu - ystyried y gwelliannau	7 Tachwedd 2012
Cyfnod 3 Y Cyfarfod Llawn - ystyried ygwelliannau	22 Ionawr 2013
Cyfnod 4 Cymeradwywyd gan y Cynulliad	22 Ionawr 2013
Y Cydsyniad Brenhinol	4 Mawrth 2013